

REFORMA ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE – EXAMEN ON CONSOLIDAREA STATULUI REPUBLICA MOLDO- VA

Sergiu TATAROV,
doctor on drept,
consilier principal de stat, șeful Grupului
de experți din cadrul Aparatului Guvernului

56

Administrarea publică, nr. 3, 2006

SUMMARY

For 15 years the Republic of Moldova has been answering to the provocation of the time demonstrating itself as an independent state, that promotes democratic values and aspires to belong to the family of European States. Many events have taken place during 15 years. However for reaching our goal of building the state of law, our first exam and most important step to be taken is to reform the public

administration.

Acum 15 ani Republica Moldova a răspuns la o provocare a timpului, declarându-se stat independent care promovează valorile democratice și aspiră spre statutul de membru cu drepturi depline a Uniunii Europene. Perioada parcursă de atunci a fost bogată în evenimente, având scopul de

a construi un stat de drept, fiind întreprinse mai multe acțiuni, inclusiv și acțiuni de reformare a administrației publice.

Administrația publică centrală reprezintă mecanismul cel mai important de elaborare și implementare eficientă a programelor Guvernului, asigurând abordarea corectă a problemelor identi-

cate și soluționarea complexă a acestora. Spre regret, oncerările de reformare a admini-strației publice centrale, ontreprinse on cei 15 ani, au fost puțin eficiente, deseori fiind soldate doar spre reorganizări cosmetice.

Actualul Guvern și-a pus drept scop schimbarea cardinală a situației on administrația publică centrală prin lansarea unei reforme multidi-mensionale. Guvernul are obligație morală față de cetățenii care sont on drept să pretindă la servicii publice operative și profesioniste din partea administrației publice, dar și an-gajamente față de partenerii săi occidentali, față de care s-a angajat să aplice practicile de bună guvernare on Republica Moldova.

Astfel, la 1 ianuarie 2006 a demarat implementarea Strategiei de reformă a administrației publice centrale, aprobată prin Hotărœrea Gu-vernului nr.1402 din 30 decembrie 2005, și prevăzută pentru o perioadă de trei ani. Potrivit Strategiei aprobate, activitatea administrației publice centrale on Republica Mol-dova se va baza pe „principiile și practicile constructive de guvernare din statele-membre ale Uniunii Europene (UE) și a Consiliului Europei (CoE), aparținond sistemului continental al administrației

publice, care sont: oncrederea, accesul la informație, transparența, responsa-bilitatea, performanța, respectarea constrangerilor bugetare și conti-nuitatea”.

Pentru coordonarea acestei reforme complexe au fost instituite și funcționează Comisia guvernamentală pentru reforma admini-strației publice centrale, condusă de Prim-ministrul Vasile Tarlev și Grupul de experți din cadrul Apa-ratului Guvernului (Uni-tatea de coordonare a reformei administrației publice). Totodată, on fiecare minister, agenție, birou, serviciu a fost desemnat un vice-ministru sau dire-ctor-adjunct care coordonează implementarea reformei admini-strației publice centrale on autoritatea publică pe care o reprezintă.

Modernizarea și eficientizarea administrației publice centrale printr-o abordare multidimensi-onală a problemelor

E de notat ca reforma admini-strației publice centrale include coteva compartimente importante cum ar fi: reorganizarea admini-strației publice centrale, ombună-tătirea procesului decizional, perfecționarea managementului resurselor umane și a manage-mentului finanțelor publice, pre-cum și ajustarea cadrului legal privind administrația publică

centrală la aquis-ul comunitaire.

Ținând cont de complexitatea reformei, precum și de principiile democratice, Guvernul a insistat să desfășoare reforma într-un mod participativ prin implicarea Parlamentului, Președinției Republicii Moldova, a societății civile, a organizațiilor internaționale, a funcționarilor publici ce activează în cadrul administrației publice centrale. În acest scop a fost instituit Comitetul consultativ de supra-veghere, abilitat cu funcții consultative și de monitorizare a reformei administrației publice centrale și care întrunește reprezentanți ai APC, ai Parlamentului, Președinției, a societății civile și a organizațiilor internaționale donatoare. În același timp, Grupul de experți din cadrul Aparatului Guvernului depune eforturi pentru menținerea unui dialog pe viu cu toți factorii interesați, furnizându-le informații despre derularea reformei și colectând propuneri și opinii privind acțiunile întreprinse în cadrul reformei administrației publice centrale.

Obiectivele reformei sunt corelate la atingerea scopurilor Programului de activitate al Guvernului 2005-2009, Planului de acțiuni Republica Moldova – Uni-

unea Europeană, SCERS, ale Programului Național de Dezvoltare (proiect), Memorandumului cu FMI etc.

Rezultatele eforturilor comune

De la lansarea reformei administrației publice centrale a trecut mai bine de un an și putem recunoaște cu ondrăzneală că primele rezultate ale eforturilor întreprinse în această direcție sunt vizibile. Cu scopul de a exclude dublările de funcții, de a delimita funcțiile ministerelor de elaborare a politicilor de funcțiile de executare a acestora, Guvernul a inițiat mai multe decizii privind lichidarea unor autorități, reorganizarea și crearea unor autorități publice noi. Drept exemplu pot servi Biroul Național de Migrație, Agenția pentru Dezvoltare Regională și Agenția Construcții și Dezvoltarea Teritoriului, Ministerul Culturii și Turismului, Ministerul Educației și Tineretului, crearea Ministerului Administrației Publice Locale, a Agenției Sportului etc.

Un suport considerabil pentru identificarea soluțiilor optime și aprobarea unor decizii realiste și bine argumentate îl oferă cea de a II etapă a analizei funcționale, care a fost finalizată la finele anului 2006. Această activitate este o premieră pentru Repub-

lica Moldova, deoarece pentru prima oară au fost studiate atot de complex funcțiile a peste 159 de autorități și instituții publice, precum și serviciile publice desconcentrate din subordine. On prezent, analiza funcțională se află la etapa de consultare a constatărilor și re-comandărilor cu reprezentanții ministerelor și altor autorități supuse analizei, ai Parlamentului, Președinției, societății civile și organizațiilor donatoare.

Reforma administrației publice centrale presupune și perfecționarea procesului decizional, deoarece complexitatea problemelor social-economice ale țării necesită o abordare operativă și calitativă on identificarea soluțiilor pentru acestea. Din acest considerent sont deja ontreprinse acțiuni de dezvoltare a capacităților de elaborare a politicilor. Sont aprobate de Guvern Regulile de elaborare și cerințele unificate privind forma și conținutul documentelor de politici (concept, strategie, plan, program). Direcțiile de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor sont on proces de consolidare on Ministerul Sănătății și Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor, Ministerul Agricul-

turii și Industriei Alimentare, Ministerul Justiției, Ministerul Industriei și Infrastructurii, Ministerul Educației și Tineretului. Trei grupuri de demnitari din Aparatul Președinției Republicii Moldova, Aparatul Guvernului, viceministri și directori-adjuncți au efectuat vizite de studiu on Letonia pentru a se familiariza cu experiența țărilor baltice on reformarea administrației publice, inclusiv on perfecționarea procesului de planificare strategică și a celui decizional.

O inițiativă extrem de importantă pentru ombunătățirea procesului de luare a deciziilor este noul mecanism de consultare, așa-numitul meca-nism de consultare pe viu. Acest mecanism presupune excluderea divergențelor de opinii asupra unor proiecte de hotărori prin intermediul discuțiilor prealabile ontre autoritățile publice interesate, ponă la prezentarea documentului spre examinare Guvernului.

Factorul uman constituie cheia reușitei on activitatea administrației publice centrale

Componenta - managementul resurselor umane are o importanță deosebită pentru implemtarea cu succes a Strategiei de reformă a administrației publice centrale, dat fiind faptul că noul mecanism de funcționare a

administrații publice centrale nu va fi funcțional, dacă funcționarii publici nu vor fi pregătiți adecvat. Noua formulă a administrației publice centrale necesită funcționari publici profesioniști, care oferă cetățenilor servicii publice calitative, operative și contribuie la implementarea politicilor guvernamentale.

On acest context, Grupul de experți din cadrul Aparatului Guvernului, on parteneriat cu Academia de Admini-strare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova și cu susținerea financiară a donatorilor, au evaluat necesitățile de instruire pentru funcționari publici.

Guvernul a ontreprins acțiuni ontru perfecționarea sistemului de sala-rizare a funcționarilor publici prin aprobarea Hotărârii nr.525 din 16 mai 2006 „Privind salarizarea funcționa-rilor publici și a persoanelor care efectuează deservirea tehnică”. Totodată, este elaborat proiectul noului concept de salarizare a funcți-onarilor publici, care este interdependent de noul sistem de evaluare a funcționarilor publici.

Este on proces de elaborare siste-mul informațional automa-tizat „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici”, care va siste-matiza toată informația despre funcțiile disponibile on

administrația publică centrală, personalul angajat și dezvoltarea profesională. Intro-ducerea registrului menționat on 2007 și 2008 va permite luarea unor decizii mai eficiente manageriale, educaționale, financiare etc.

Pentru implementarea principiilor noi de organizare și funcționarea administrației publice centrale este pregătit un set de legi cum ar fi: proiectul legii cu privire la admi-nistrația publică centrală, proiectul legii cu privire la serviciul public și statutul funcționarului public, Codul de conduită al funcționarului public.

Noul proiect de lege cu privire la serviciul public și statutul funcționarului public prevede instituirea unui serviciu public profesionist, motivat, performant, capabil să realizeze obiectivele trasate de executivul central și să satisfacă necesitățile cetățenilor. Spre deosebire de legea on vigoare, proiectul de lege al serviciului public urmează să stabilească criterii mai rigide pentru oferirea statutului de funcți-onar public, ceea ce va contribui la formarea unui corp mai compact și mai mobil de funcționari publici. Totodată, proiectul de lege stabilește standarde moderne on managementul serviciului public cum ar fi

angajarea funcționarilor publici preponderent prin concurs, promovarea pe baze de merit, dezvoltarea cadrelor de management, instruirea pentru funcționari publici etc. În conformitate cu proiectul respectiv, elaborarea, promovarea și implementarea standardelor comune în serviciul public vor fi efectuate de un organ la nivel central. Prim-ministrul a constituit pentru definitivarea documentului un grup de lucru din reprezentanți ai Parlamentului, Aparatului Guvernului, ai ministerelor-cheie, a Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, ai Curții Supreme de Justiție, Academiei de Științe a Moldovei și ai societății civile, care s-a întrunit deja în două ședințe de lucru. Au fost desfășurate două mese rotunde cu participarea reprezentanților APC, cercurilor academice, experților străini, Bănci Mondiale etc.

O inovație pentru managementul resurselor umane în administrația publică centrală din Republica Moldova este Codul de conduită a funcționarului public. La finele lunii septembrie 2006

Guvernul a aprobat proiectul de lege a Codului de conduită a funcționarului public și l-a transmis spre examinare Parlamentului.

Potrivit proiectului, Codul de conduită are drept scop stabilirea și menținerea standardelor profesionale înalte în serviciul public și informarea cetățenilor despre conduita la care ei sunt îndreptățiți să se aștepte din partea funcționarilor publici. Codul va contribui la eliminarea birocrăției și faptelor de corupție din administrația publică și va reglementa normele de conduită ale funcționarilor în conformitate cu principiile imparțialității, profesionalismului, loialității, integrității etc.

Inițiativele Guvernului sunt susținute de comunitatea organizațiilor internaționale.

Multiplele realizări în cadrul reformei administrației publice centrale sunt obținute grație eforturilor tuturor factorilor interesați, inclusiv și a organizațiilor internaționale finanțatoare. A fost încheiat Acordul de Grand între Guvernul Republicii Moldova și Asociația organizațiilor financiare care

prevede instituirea unui Fond fiduciar on valoare de circa 6 milioane USD pentru susținerea reformei administrației publice centrale. La formarea acestui fond participă cu mijloace financiare Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională (SIDA), Guvernul Olandei, Departamentul pentru Dezvoltare Internațională a Guvernului Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID). La realizarea reformei contribuie considerabil PNUD-Moldova și UNICEF, oferind asistență financiară la desfășurarea analizei funcționale, precum și Banca Mondială.

Am vrea să specificăm că strategia de reformă a administrației publice centrale este prevăzută pentru o perioadă de trei ani, onșă ține de menționat că on acești trei ani va fi pusă baza de instituire și funcționare a administrației publice centrale moderne și eficiente, și acest lucru depinde de contribuția fiecăruia.

BIBLIOGRAFIE

1. Programul de activitate a Guvernului pe anii 2005-2009 „Modernizarea țării – bunăstarea poporului”.
2. Hotărrea Guvernului nr.356 din 22 aprilie 2005 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană”.
3. Hotărrea Guvernului nr.1402 din 30 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a administrației publice centrale”.
4. Hotărrea Guvernului nr.54 din 18 ianuarie 2007 „Cu privire la aprobarea Planului detaliat de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice centrale pentru anul 2007”.
5. European Union “Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern European Countries” (SIGMA) Program. European Principles for Public Administration. Paper Series Nr.27. 1999.
6. European Union SIGMA Program. Preparing Public Administrations for the European Administrative Space. Paper Series No.23. 1998.
7. Academia de Administrare Publică – centru național de formare și perfecționare a personalului din serviciul public: materialele